

KLAGANDE

Allmänna ombudet för socialförsäkringen

MOTPART

Lars Lindström, 19550921-8631

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Stockholms dom den 18 maj 2021 i mål nr 28449-20,
se bilaga A

SAKEN

Arbetsskadeförsäkring

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten avslår överklagandet.

YRKANDEN M.M.

Allmänna ombudet för socialförsäkringen yrkar att kammarrätten förklarar att den tandskada som uppkom vid olycksfallet den 5 maj 2020 inte ska godkännas som en arbetsskada. Allmänna ombudet vidhåller de grunder som åberopats i förvaltningsrätten och för fram bl.a. följande tillägg.

I avsaknad av vägledande avgöranden är frågan om det inte bör krävas ett mer direkt och påtagligt samband med arbetet för att det ska vara en ersättningsberättigad skada. Ett sådant mer restriktivt synsätt torde krävas för att inte alla olycksfall som sker i hemmet i samband med distansarbete ska berättiga till ersättning (jfr prop. 1954:60 s. 109). Det innebär att olycksfall i hemmet, som inte är direkt orsakade av arbetet utan mera har sin grund i det dagliga livets faror, inte bör omfattas av arbetsskadeförsäkringen.

Av utredningen framgår inte annat än att Lars Lindström arbetat i hemmet och att olyckan skedde under arbetstid. Han skallade ihop med sin son som var hemma den aktuella dagen när han skulle sätta i sladden till datorn. Den omständigheten att hans son föranlett tandskadan innebär att det saknas ett direkt och påtagligt samband med arbetet. Snarare talar det för att det är fråga om sådana omständigheter som är mer kopplade till det dagliga livets faror. Lars Lindströms skada omfattas därför inte av arbetsskadeförsäkringen.

Lars Lindström anser att överklagandet ska avslås och hänvisar till vad han har fört fram i förvaltningsrätten.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Bakgrund och frågan i målet

Vid olyckstillfället den 5 maj 2020 arbetade Lars Lindström i sitt hem enligt anvisning från sin arbetsgivare. Under hans skrivbord satt hans minderåriga son och lekte när strömkabeln till datorn lossnade och ramlade ner på golvet. När Lars Lindström böjde sig ner för att plocka upp kabeln reste sig sonen hastigt upp, vilket ledde till att hans haka kolliderade med sonens huvud.

Det är ostridigt i målet att kollisionen var en olycka och att den ledde till Lars Lindströms tandskada. Det är inte heller ifrågasatt att Lars Lindström utförde sitt arbete i hemmet i arbetsgivarens intresse. Det fråga som uppkommer i målet är om olyckan har ett sådant samband med Lars Lindströms arbete att tandskadan till följd av olyckan utgör en arbetsskada.

Rättsliga utgångspunkter

Med arbetsskada avses enligt 39 kap. 3 § socialförsäkringsbalken en skada till följd av olycksfall eller skadlig inverkan i arbetet. En skada ska anses ha uppkommit av sådan orsak, om övervägande skäl talar för det. Av 39 kap. 4 § socialförsäkringsbalken framgår att med skada avses bl.a. personskada.

I samband med att yrkesskadeförsäkringen utvidgades till att även gälla vid hemarbete uttalades i förarbetena bl.a. följande. För att en händelse ska anses som ett olycksfall i arbete måste den ha stått i ett visst samband med arbetet. Kravet på samband ställs dock inte särskilt högt, praktiskt taget varje händelse av angiven art, som inträffar på arbetsområdet, accepteras som olycksfall i arbetet. Det krävs alltså inte att händelsen har sin grund i en för arbetet typisk fara; nödvändigt samband anses föreligga

även då vederbörande på sin arbetsplats drabbas av det dagliga livets faror. Till exempel har insektssting under arbetet ansetts vara ett olycksfall i arbetet. Även olycksfall utanför arbetsområdet betraktas som olycksfall i arbetet under förutsättning att arbetstagaren vid olyckstillfället var stadd i arbetsgivarens ärenden. Det kan dock ifrågasättas om inte kravet på samband mellan ett olycksfall och vederbörandes arbete bör ställas högre när olycksfallet inträffar under hemarbete än annars. Att praktiskt taget alla olycksfall, som drabbar t.ex. en fabriksarbetare medan han uppehåller sig i fabriken, godtas som olycksfall i arbetet, kan nämligen motiveras med att vistelsen i fabriken presumeras vara uteslutande föranledd av arbetet. En sådan presumtion kan inte uppställas i fråga om vistelse i hemmet, där vederbörande uppehåller sig inte bara då han utför arbete utan även annars. Det synes därför motiverat att iaktta en viss försiktighet vid bedömningen av sådana olycksfall i hemmet, som inte är direkt orsakade av arbetet, utan mera har sin grund i det dagliga livets faror (prop. 1954:60 s. 108–109).

Kammarrättens bedömning

Allmänna ombudet har ifrågasatt om det inte bör krävas ett mer direkt och påtagligt samband med arbetet för att det ska vara en ersättningsberättigad skada när det gäller olycksfall vid arbete i hemmet. Det finns dock enligt kammarrätten inte något rättsligt stöd för ett sådant synsätt.

Den aktuella olyckan kan inte anses vara typisk för Lars Lindströms arbete som producent, utan har snarare sin grund i det dagliga livets faror. Allmänna ombudet har fört fram att denna typ av olyckor inte bör omfattas av arbetsskadeförsäkringen när de inträffar i hemmet. En sådan ordning skulle kunna motiveras med att den bidrar till att motverka missbruk och upprätthålla en tydlig avgränsning mellan arbetsrelaterade och icke arbetsrelaterade skador (jfr prop. 2001/02:81 s. 38). En ofrånkomlig konsekvens av en sådan ordning vore dock att de som arbetar i hemmet

hamnar i en sämre ställning än de som arbetar på andra platser, vilket lagstiftaren inte avsåg (prop. 1954:60 s. 107–108). Det finns därför inte grund för att särbehandla olyckor i hemmet på det sätt som Allmänna ombudet har fört fram.

Som framhållits ovan är det enligt förarbetena till lagstiftningen dock motiverat att iaktta viss försiktighet vid bedömningen av sådana olycksfall i hemmet som inte är direkt orsakade av arbetet utan mera har sin grund i det dagliga livets faror. I förarbetena påpekas även att det kan vara svårt att utreda olyckor i hemmet, bl.a. eftersom det ofta saknas objektiva parter som kan ge en opartisk bild av händelseförloppet och därigenom motverka missbruk av arbetsskadeförsäkringen (prop. 1954:60 s. 108 och SOU 1951:25 s. 100).

I detta mål är de väsentliga omständigheterna kring olyckan klara. Det som talar mot samband mellan olyckan och Lars Lindströms arbete är att det rör sig om en kollision med hans egen son. Olyckan inträffade dock i direkt anslutning till att Lars Lindström utförde sitt arbete och det finns inga uppgifter om att den orsakades av åtgärder eller agerande från hans sida som var omotiverade ur arbetssynpunkt. Att den olycksutlösande åtgärden bestod av att han försökte avhjälpa ett problem med sitt arbetsredskap talar dessutom för ett samband mellan olyckan och arbetet (SOU 1951:25 s. 163–164). De nämnda omständigheterna medför enligt kammarrätten att olyckan får anses ha ett sådant samband med Lars Lindströms arbete att tandskadan till följd av olyckan utgör en arbetsskada. Det förhållandet att olyckan uppstod vid kollision med sonen medför inte någon annan bedömning. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 4).

Charlotte Dahlman
kammarrättsråd
ordförande

Patricia Schömer
kammarrättsråd

Karin Nilsson Edin
kammarrättsråd
referent

Jim Jerkenhag
fiskal
föredragande

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**
Avdelning 31

DOM
2021-05-18
Meddelad i Stockholm

Mål nr
28449-20

KLAGANDE

Allmänna ombudet för socialförsäkringen

MOTPART

LARS Gunnar Lindström, 19550921-8631

ÖVERKLAGAT BESLUT

Försäkringskassans beslut 2020-10-20

SAKEN

Arbetsskadeförsäkring

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

Dok.Id 1366062

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00 E-post: avd31.fst@dom.se www.domstol.se/forvaltningsratten-i-stockholm/	-	måndag–fredag 08:00–16:00

YRKANDEN M.M.

Försäkringskassan har beslutat att bevilja Lars Lindström ersättning för vissa tandvårdskostnader med anledning av arbetsskada som uppstått vid en olycka den 5 maj 2020. Av handlingarna i målet framgår att skälen för beslutet var att olycksfallet som Lars Lindström har varit med om i sitt hem ska omfattas av arbetsskadeförsäkringen eftersom han utförde sina arbetsuppgifter vid olyckstillfället. Detta gäller oaktat att orsaken till olycksfallet – hans egen son – är en av livets dagliga faror.

Allmänna ombudet för socialförsäkringen överklagar Försäkringskassans beslut och yrkar att förvaltningsrätten upphäver beslutet och förklarar att den tandskada som uppkommit inte är en arbetsskada samt att Lars Lindström inte har rätt till ersättning för tandvårdsbehandling.

Lars Lindström anser att överklagandet ska avslås.

Förvaltningsrätten har med stöd av 13 § förvaltningsprocesslagen (1971:291) inhämtat yttrande från Försäkringskassan.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Den som drabbas av en arbetsskada kan enligt 40 kap. 11 § socialförsäkringsbalken, SFB, få ersättning för nödvändiga tandvårdskostnader. Av 39 kap. 3 § SFB framgår att begreppet arbetsskada omfattar skador till följd av olycksfall eller annan skadlig inverkan i arbetet.

Av utredningen i målet framgår bl.a. följande. Lars Lindström arbetar normalt på sin arbetsgivares kontor med arbetsuppgifter framför sin dator. Under mars 2020 angav hans arbetsgivare att anställda tills vidare inte skulle arbeta från kontoret på grund av den pågående spridningen av

sjukdomen covid-19 i samhället. Den 5 maj 2020 arbetade han från sitt hem framför datorn. Hans treårige son var också hemma på grund av snuva och satt och lekte under skrivbordet. Vid ett tillfälle under ordinarie arbetstid föll elsladden ut ur Lars Lindströms dator och när han böjde sig ner för att ta upp denna sammanstötte hans käke med sonens huvud. Denna sammanstötning har följts av en tandskada hos Lars Lindström som har gett upphov till tandvårdskostnader.

I målet är ostridigt att Lars Lindström har varit med om ett olycksfall och att övervägande skäl talar för att hans tandskada har uppkommit på grund av denna olycka. Frågan i målet är om olyckan ifråga, som har skett i Lars Lindströms hem, är ett olycksfall i arbetet.

Allmänna ombudet för socialförsäkringen anför bl.a. följande. Även om Lars Lindström utförde sina arbetsuppgifter i hemmet så var själva olyckshändelsen inte relaterad till hans arbete. I stället orsakades skadan av en händelse som hör ihop med hans privatliv och olyckan vållades dessutom av en familjemedlem. Olyckan har därför inte ett tillräckligt nära samband med arbetet för att omfattas av arbetsskadeförsäkringen.

Lars Lindström anför bl.a. följande. Vid olyckstidpunkten var hans arbetsgivares kontor stängt vilket innebär att hans hem var den anvisade platsen för arbetet. Om kontoret hade varit öppet hade han haft med sin son på arbetsplatsen och han hade lika gärna kunnat vara med om samma olycka där, i vilket fall det hade bedömts som en arbetsolycka.

Försäkringskassan anför bl.a. följande. När en skada inträffar i hemmet krävs att det finns ett påtagligt och direkt samband med arbetet för att det ska ses som en arbetsskada. Till skillnad från olycksfall på arbetsplatsen finns ingen presumtion för ett samband med arbetet och det krävs att den

försäkrade visar att han eller hon varit ”stadd i arbetsgivarens ärende” när skadan inträffar.

Förvaltningsrätten gör följande bedömning.

Enligt förarbetena (prop. 2001/02:81 s. 38) är syftet med arbetsskade-försäkringen att utgöra ett ekonomiskt skydd för den enskilde om denne drabbas av de särskilda skaderisker som är förenade med ett förvärvsarbete. Däremot ska försäkringen inte berättiga till ersättning för skador som den försäkrade skulle ha drabbats av oavsett sitt arbete. Utifrån detta syfte omfattas i första hand skador som uppstår på arbetsplatsen, oavsett om den utlösande händelsen har sin grund i en för arbetet typisk fara eller det dagliga livets faror (se HFD 2019 ref. 19 p. 16). Om en olycka sker utanför arbetsplatsen krävs att den anställde är stadd i arbetsgivarens ärenden eller i vart fall utför något i arbetsgivarens intresse (se RÅ 2007 ref. 1).

Oavsett om olyckan sker på eller utanför arbetsplatsen så krävs ett samband mellan olyckan och arbetet, dvs. att den aktivitet i vilken skadan inträffar har ett samband med den skadades arbete (se HFD 2020 ref. 4 p. 10). Detta krav ska ställas högre då olycksfallet sker i hemmet och en viss försiktighet ska iakttas vid olyckor i hemmet som inte är direkt orsakade av arbetet utan mera har sin grund i det dagliga livets faror (prop. 1954:60 s. 109). Som exempel på när tillräckligt samband med arbetet finns har angetts att en anställd skadar sig när han eller hon i hemmet avhjälpes småfel hos arbets-utrustning i omedelbar anslutning till arbetets gång (SOU 1951:25 s. 163 f.). Vidare har en dagbarnvårdares fall i hemmet bedömts som en arbetsolycka eftersom aktiviteten som orsakade olyckan – att stänga ett fönster – inte vidtogs i hennes eget intresse utan i samband med arbetet (se FÖD 1995:21). Däremot har en lantbrukares fall i en trappa i hemmet, då han avsett att väcka sin hustru för en diskussion om dagens arbetssysslor, inte ansetts som en arbetsolycka (se FÖD 1982:22 I).

I aktuellt fall har olyckan skett i Lars Lindströms hem, men med hänsyn till hans arbetsgivares anvisningar och vid olyckstidpunkten rådande myndighetsrekommendationer om hemarbete finner förvaltningsrätten att hans hem får jämföras med hans arbetsplats vid olyckstidpunkten (jfr FÖD 1995:21 och RÅ 2007 ref. 1).

Vad gäller frågan om sambandet mellan olyckan och arbetet konstaterar förvaltningsrätten att olyckan skedde när Lars Lindström utförde sina arbetsuppgifter. Aktiviteten som ledde till olyckan – att återställa eltillförseln till datorn – får enligt förvaltningsrätten jämföras med att upprätthålla funktionen i ett arbetsredskap. Aktiviteten har tydligt vidtagits i samband med arbetet snarare än i Lars Lindströms privata intresse. Oaktat att denna aktivitet ledde till Lars Lindströms olycka på grund av en faktor som ligger utanför arbetet – dvs. hans son – bedömer förvaltningsrätten att det under ovanstående omständigheter finns ett sådant samband mellan hans arbete i hemmet och olyckan att fråga är om ett olycksfall i arbetet. Detta gäller även med beaktande av att viss försiktighet ska iaktas vad gäller aktuell typ av olyckor (prop. 1954:60 s. 109).

Eftersom Lars Lindströms tandvårdskostnader har uppkommit på grund av skador som beror på ett olycksfall i arbetet har Försäkringskassan haft skäl för sitt beslut. Överklagandet ska därför avslås.

Hur man överklagar – se nästa sida.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (FR-12).

Anna Karin Andersson
Rådman

Nämndemännen Per Åke Evén (skiljaktig), Heidi Hildén Gershater och Marianne Sandström (skiljaktig) har också deltagit i avgörandet.

Förvaltningsrättsnotarien Axel Wahlund har varit föredragande.

Skiljaktig mening

Per Åke Evén och Marianne Sandström är skiljaktiga och anför följande. Med hänsyn till att olyckan skedde i hemmet och orsakades av Lars Lindströms son saknar den ett tillräckligt samband med hans arbete för att utgöra ett olycksfall i arbetet. Eftersom Lars Lindströms skada inte har orsakats av ett olycksfall i arbetet har han inte rätt till ersättning från arbets-skadeförsäkringen.

Hur man överklagar

FR-12

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 2 månader

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Oftast är sista dagen för överklagande exakt 2 månader från det datum som tiden börjar räknas.

Exempel: Du fick del av beslutet den 21 december
→ tiden går ut den 21 februari.

Om samma datum inte finns i slutmånaden går tiden i stället ut på slutmånadens sista dag.

Exempel: Du fick del av beslutet den 31 december
→ tiden går ut den 28 februari.

Är sista dagen en lördag, söndag eller helgdag, mid-sommarafton, julafton eller nyårsafton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

och varför du tycker att kammarrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten*.

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom två månader* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

För en enskild klagande är sista dagen för överklagande två månader från den dag då han/hon fick del av kammarrättens beslut. Om klaganden fick del av kammarrättens beslut t.ex. den 30 juni måste skrivelsen med överklagande ha kommit in senast den 30 augusti. Om klaganden fick del av beslutet t.ex. den 31 juli, som inte har någon motsvarighet två månader senare, löper tiden i stället ut på slutmånadens sista dag, dvs. i det här exemplet den 30 september. Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nå för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.